

คำนำ

ประเทศไทย เป็นประเทศเกษตรกรรม อาชีพหลักของคนไทย คือ การทำเกษตรกรรม ผลผลิตต่างๆ ที่ได้มาจึงเป็นเพื่อการบริโภคและการส่งออก ในปัจจุบันการเกษตรมีความแตกต่างจากในอดีตซึ่งมีการปรับเปลี่ยนวิถีการทำเกษตร โดยมีเป้าหมายทางการค้าเป็นสำคัญ จึงทำให้ปริมาณการใช้สารเคมีทางการเกษตรของไทยเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ จนถือได้ว่าติดอันดับประเทศที่ใช้สารเคมีทางการเกษตรมากที่สุดในโลกประเทศหนึ่งในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ แม้ว่า การใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชจะมีประโยชน์ต่อการควบคุมการระบาดของโรคและแมลงศัตรูพืชได้ระดับหนึ่ง แต่อย่างไรก็ตามมีความเป็นพิษอยู่ด้วย ประกอบกับการใช้สารเคมีที่ไม่ถูกต้องของตัวเกษตรกร และ การใช้ที่มากเกินไปจนความจำเป็น รวมทั้งการใช้โดยปราศจากมาตรการทางกฎหมายที่ควบคุมอย่างเข้มงวด จึงส่งผลกระทบต่อสุขภาพเกษตรกรและผู้บริโภค เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม รวมทั้งเป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดความสูญเสียทางเศรษฐกิจทั้งในระยะสั้น และระยะยาว (สาคร, 2556) สารเคมีกำจัดศัตรูพืชสามารถเข้าสู่ร่างกายของมนุษย์ได้หลายทาง เช่น ทางปาก ทางผิวหนัง และทางจุกไม่ว่าจะเป็นการสูดดม การสัมผัส หรือการระเหยของสารกำจัดศัตรูพืช ทำให้ร่างกายได้รับสารเคมีโดยที่ไม่รู้ตัว ซึ่งหากมีวิธีการใช้สารเคมีที่ไม่ถูกต้อง จะทำให้สารเคมีมีโอกาสสัมผัสกับร่างกายของผู้ใช้และเข้าสู่ร่างกายแล้วเกิดพิษได้

ตำบลท่าศาลา อำเภอภูเรือ จังหวัดเลย ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ได้แก่ พืชไร่ พืชสวน และเลี้ยงสัตว์ ซึ่งการปลูกพืชไร่และพืชสวนมีการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชเพื่อเพิ่มผลผลิต และพบว่าเกษตรกรมีสารเคมีปนเปื้อน จำพวกสารกลุ่มออร์แกโนฟอสเฟต และคาร์บาเมตในเลือดอยู่ในระดับที่ไม่ปลอดภัยถึงร้อยละ 58.20 มีความเสี่ยงร้อยละ 27.50 ของผู้เข้าร่วมโครงการ แต่เกษตรกรมีผลตรวจเลือดปกติร้อยละ 7.70 และปลอดภัยร้อยละ 6.60 เท่านั้น ซึ่งสารเคมี 2 กลุ่มนี้พบได้ในสารกำจัดวัชพืชและสารกำจัดเชื้อรา (สำนักงานสาธารณสุข จังหวัดเลย, 2556; สำนักงานเกษตรจังหวัดเลย, 2557) ดังนั้นคณะผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษารูปแบบการจัดการการลดการใช้สารเคมีในการป้องกันและกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกร ตำบลท่าศาลา อำเภอภูเรือ จังหวัดเลย เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นสำหรับการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ และรูปแบบในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การใช้สารเคมีเพื่อป้องกันและกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกร ให้ปฏิบัติได้อย่างถูกวิธีและมีความเหมาะสมต่อไป

Nguyen Ngoc Tuan และคณะ

ธันวาคม 2560